

PREBUĎME SA
Vel'kopôstne zamyslenia

František Dancák

František Dancák

PREBUĎME SA...

Veľkopôstné zamyslenia

*„Prebud' sa ty, čo spíš,
vstaň z mŕtvych
a bude ti svietiť Kristus!“
(Ef 5, 14)*

PREBUĎME SA - Veľkopôstne zamyslenia

Druhé upravené vydanie

© Sven Dancak

Autor:

PaedDr. František Dancák

Vydal:

FILOKALIA

Návrh obálky a grafická úprava:

Štefan Kerul'-Kmec ml.

ISBN 978-80-8233-010-9

Na pamiatku o. **Františka Dancáka**
vydali Helena Dancáková s rodinou.

Úvodné slovo

Kniha proroka Jonáša nám rozpráva, ako Boh poslal proroka Jonáša k Asýrčanom, nenávideným utláčateľom vyvoleného národa. Jonáš poznal Božiu dobrotu a predvídal, že ak Asýrčania budú robiť pokánie, uniknú Božiemu trestu. Myšlienka, že nepriatelia židovského národa by sa mohli stať predmetom Božieho milosrdenstva, zvedla ho k jeho nerozvážnemu činu, k úteku na západ. Ninive „*bolo veľké mesto pred Bohom*“ (2, 3) a Bohu na ňom veľmi záležalo, aby sa obrátilo. Boh urobil s prorokom zázrak, aby pochopil a splnil, čo mu Pán prikázal.

„*Ešte štyridsať dní a Ninive bude rozvrátené!*“ (2, 4). S týmito slovami preto prorok Jonáš vstúpil do mesta Ninive, aby na Boží príkaz vyzval jeho obyvateľov k pokániu, pretože ich zloba vystúpila pred Pána (1, 2). Nato vyšiel z mesta a čakal, že bude svedectvom Božieho hnevu – zničenia obyvateľov tohto mesta.

Obyvatelia mesta však uverili Božím slovám, začali sa postiť a robiť pokánie. Boh prijal pokánie a obrátenie Ninivčanov a zmiloval sa nad nimi (3, 10). „*Jonášovi sa to veľmi nepáčilo a nahneval sa*“ (4, 1). Čakal, že predsa len bude očitým svedkom zničenia mesta, ktoré ohlasoval (4, 5). Vtedy Boh ukazuje svoju trpezlivosť a dobrotu aj tvrdohlavému prorokovi a dáva mu spasiteľné poučenie a praktický príklad svojho milosrdenstva. Dáva vyrásť ricínovému kru, aby robil Jonášovi tieň nad hlavou, ale aby hneď aj vyschol. Jonášovi je ľúto tejto rastliny (4, 6 – 9).

Touto rozpravou Boh krásne ukazuje Božiu lásku a milosrdenstvo, ktorými obklopuje bez rozdielu všetky stvorenia: „*Ty ľutuješ ricínus, na ktorom si nerobil a nevypestoval si ho; ktorý za noc vznikol a za noc zanikol. A ja sa nemám zľutovať nad veľkým mestom Ninive, v ktorom je viac než stodvadsaťtisíc ľudí, ktorí nevedia rozlišovať medzi pravickou a ľavicou?*“ (4, 11).

Ježiš Kristus sa v evanjeliu odvoláva na toto obrátenie Ninivčanov ako na príklad hodný nasledovania (porov. Mt 12, 41 a Lk 11, 29 – 32). Nielen slovom a skutkami, ale celým svojím životom ohlasoval a uskutočňoval učenie tohto biblického spisu s jeho špecifickým poslanstvom, že Boh je Bohom všetkých ľudí, že je milosrdný a zmilúva

sa nad každým svojím stvorením, ktoré vyznáva a ľutuje svoje hriechy. Sv. evanjelista Ján vyjadril túto milosrdnú Božiu lásku slovami: „*Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby ma večný život*“ (Jn 3, 16).

Príkladom viery druhých Boh dáva uvažovať maloverným a neveriacim nielen v svojej dobe, ale i nám. Svojim poslucháčom za príklad viery dáva správanie ľudí v povestne skazenom asýrskom meste Ninive po pôstnom pokání.

Máme pôstny čas. Je to čas, kedy máme vstúpiť do seba. Obyvatelia mesta Ninive mali na to štyridsať dní. Máme ich aj my. Preto odvráťme sa od zlých ciest, robme pokánie, aby Boh sa nad nami zmiloval a nepostihol nás nešťastím. Počujme aj výzvu Cirkvi týchto dní:

„...**Prebud' me sa teda, aby nás našiel pripravených a mohol nás ozdobiť korunou večnej slávy**“ (kondák 5. pôstnej nedele). Ak uveríme týmto slovám, potom sa Boh aj nad nami zmiluje, a „*odvráti sa od svojho hnevu a nezahynieme*“ (Jon 3, 9).

*Prišli sme pozdraviť presvätý Kríž,
na ktorom umieral za nás Ježiš.
Mária Panna ho slzami kropila,
vrúcnymi bozkami ho uctila.*

Komentované texty¹

SYROPÔSTNA NEDEĽA	(Rim 13, 11b – 14, 4): „ <i>Zhodme teda skutky tmy a oblečme sa do výzbroje svetla</i> “ (Rim 13, 12b). (Mt 6, 14 – 21): „ <i>Ak vy neodpustíte ľuďom, ani váš Otec neodpustí vaše hriechy</i> “ (Mt 6, 15).
Pondelok	(1 Kor 3, 18 – 23): „ <i>Všetko je vaše, ale vy ste Kristovi</i> “ (1 Kor 3, 23). (Lk 21, 8 – 9; 25 – 27; 33 – 36): „ <i>Ten čas je už blízko</i> “ (Lk 21, 8).
Utorok	(Rim 8, 14 – 21): „ <i>Ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení</i> “ (Rim 8, 17b). (Mt 6, 1 – 13): „ <i>Ked' sa modlite, nehovorte veľa ako pohanovia</i> “ (Mt 6, 7).
Streda	(2 Kor 4, 13 – 18): „ <i>Ved' naše terajšie ľahké súženie prinesie nám nesmierne veľkú váhu večnej slávy...</i> “ (2 Kor 4, 17). (Mk 11, 22 – 26): „ <i>Ked' niekto povie tomuto vrchu: «Zdvihni sa a hod' sa do mora...»</i> “ (Mk 11, 23).
Štvrtok	(Rim 15, 30 – 33): „ <i>Prosím vás, bratia, pre nášho Pána Ježiša</i>

¹ Pozri: *Liturgický poriadok na cirkevný rok*. (Zostavil o. ThLic. Miroslav Mrug). Vydané pre vnútornú potrebu Gréckokatolíckej cirkvi v roku 2012. Prešov : Petra, n. o., 2012.

*Krista a pre lásku Ducha, zápaste spolu so mnou v modlitbách za mňa u Boha“ (Rim 15, 30).
(Mt 7, 7 – 11): „Proste a dostanete!... Lebo každý, kto prosí, dostane...“
(Mt 7, 7 – 8).*

Piatok

(1 Tim 1 – 7): „Kristus Ježiš..., vydal seba samého ako výkupné za všetkých...“ (1 Tim 2, 5 – 6).
(Jn 15, 1 – 8): „Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia...“
(Jn 15, 5b).

Sobota

(Hebr 1, 1 – 12): „Preto keď vykonal očistenie od hriechov, zasadol po pravici velebnosti na výsostiach...“ (Hebr 1, 3).
(Mk 2, 23 – 28; 3, 1 – 5): „Sobota bola ustanovená pre človeka, a nie človek pre sobotu“ (Mk 2, 28).

PRVÁ PÔSTNA NEDEĽA

(Hebr 11, 24 – 26; 32 – 40; 12, 1 – 2a): „Preto aj my, obklopení takým oblakom svedkov, zhodme všetku príťaž a hriech, ktorý nás opantáva...“ (Hebr 12, 1).
(Jn 1, 43 – 51): „Pod’ a uvidíš!“ (Jn 1, 46).

Pondelok

(Rim 15, 1 – 7): „A všetko, čo bolo kedysi napísané, bolo napísané nám na poučenie, aby sme skrze trpezlivosť a útechu z Písma mali nádej“ (Rim 15, 4).

- (Mt 18, 10 – 28):** „...ich anjeli v nebi ustavične hľadajú na tvár môjho Otca, ktorý je na nebesiach“ (Mt 18, 10).
- Utorok **(Gal 6, 2 – 10):** „Nemýľte sa: Boh sa vysmievať nedá. Čo človek zaseje, to bude žať“ (Gal 6, 7).
(Mt 4, 25; 5, 1 – 13): „Keď Ježiš videl veľké zástupy, vystúpil na vrch. A keď sa posadil, pristúpili k nemu jeho učeníci. Otvoril ústa a učil ich“ (Mt 5, 1 – 2).
- Streda **(2 Kor 6 – 16b) – 18; 7, 1 – 1):** „A vy ste chrám živého Boha, ako hovorí Pán“ (2 Kor 6, 16b).
(Mt 5, 20 – 26): „Ak vaša spravodlivosť nebude väčšia...“ (Mt 5, 20).
- Štvrtok **(1 Kor 10, 5 – 12):** „Preto kto si myslí, že stojí, nech dáva pozor, aby nepadol“ (1 Kor 10, 12).
(Mt 5, 27 – 32): „...lebo je pre teba lepšie, ak zahynie jeden z tvojich údov, ako keby malo ísť celé tvoje telo do pekla“ (Mt 5, 30).
- Piatok **(Rim 12, 6 – 14):** „...v modlitbe vytrvalí“ (Rim 12, 12).
(Mt 5, 33 – 41): „No ja vám hovorím: Neodporujte zlému...“ (Mt 5, 39).
- Sobota (Zádušná) **(Hebr 3, 12 – 16):** „...ale deň čo

deň sa vzájomne povzbudzujte, kým trvá «dnes»...“ (Hebr 3, 13).

(Mk 1, 35b – 44): *„Včasráno, hneď na úsvite, vstal a vyšiel von. Utiahol sa na pusté miesto a tam sa modlil“ (Mk 1, 35).*

†(1 Sol 4, 13 – 17): *„Nechceme, bratia, aby ste nevedeli, ako je to so zosnulými...“ (1 Sol 4, 13).*

†(Jn 5, 24 – 30): *„Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život...“ (Jn 5, 24).*

DRUHÁ PÔSTNA NEDEĽA (Hebr 1, 10 – 14; 2, 1 – 3): *„...ako unikneme my, ak zanedbáme takú spásu?“ (Hebr 2, 3).*

(Mk 2, 1 – 12): *„Tu prišli k nemu s ochrnutým človekom...“ (Mk 2, 3).*

Pondelok

(Ef 4, 25 – 32): *„Akákoľvek zatrpknutosť, hnev, rozhorčenie, krik a rúhanie aj každá iná zloba nech sú ďaleko od vás“ (Ef 4, 31).*

(Mt 5, 42 – 48): *„Ale ja vám hovorím: Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, čo vás prenasledujú“ (Mt 5, 44).*

Utorok

(Flp 2, 12 – 16): *„S bázňou a chvením pracujte na svojej spásе“ (Flp 2, 12b).*

(Mt 10, 32 – 42; 11, 1): *„Každého, kto mňa vyzná pred ľuďmi, aj ja vyznám pred svojim Otcom, ktorý je na nebesiach“ (Mt 10, 32).*

Streda

(Ef 4, 1 – 6): „Preto vás prosím..., aby ste žili dôstojne podľa povolania, ktorého sa vám dostalo...“ (Ef 4, 1).
(Mt 7, 1 – 8): „Nesúďte, aby ste neboli súdení. Lebo ako budete súdiť vy, tak budú súdiť aj vás...“ (Mt 7, 1 – 2).

Štvrtok

(Kol 3, 4 – 11): „A keď sa zjaví Kristus, váš život, vtedy sa aj vy zjavíte s ním v sláve“ (Kol 3, 4).
(Mt 7, 24 – 29; 8, 1 – 4): „Každý, kto počúva tieto moje slová a uskutočňuje ich...“ (Mt 7, 24).

Piatok

(Ef 5, 1 – 8a): „Žite v láske tak, ako aj Kristus miluje nás a vydal seba samého Bohu za nás ako dar...“ (Ef 5, 2).
(Mt 6, 22 – 33): „Nemôžete slúžiť aj Bohu aj mamone“ (Mt 6, 24b).

Sobota (Zádušná)

(Hebr 10, 32 – 38a): „Len sa rozpomeňte na prvé dni, keď ste po osvietení prestáli veľký boj v utrpení“ (Hebr 10, 32).
(Mk 2, 14 – 17): „Prečo jedáva s mýtnikmi a hriešnikmi?“ (Mk 2, 16).
†(1 Sol 4, 13 – 17): „Lebo ak veríme, že Ježiš zomrel a vstal z mŕtvych, tak Boh aj tých, čo zosnuli, skrze Ježiša privedie s ním“ (1 Sol 4, 14).
†(Jn 5, 24 – 30): „Prichádza hodina, ba už je tu, keď mŕtvi počujú hlas Božieho Syna...“ (Jn 5, 25).

TRETIA PÔSTNA NEDEĽA (Hebr 4, 14 – 16; 5, 1 – 6):

„Ved' nemáme veľkňaza, ktorý by nemohol cítiť s našimi slabosťami..“ (Hebr 4, 1.)

(Mk 8, 34 – 9 – 1): *„Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma“ (Mk 8, 34).*

Pondelok

(Flp 2, 5 – 11): *„Zriekol sa seba samého...Uponížil sa, stal sa poslušným až na smrť, až na smrť na kríži“ (Flp 2, 7 – 8).*

(Mt 13, 10 – 23): *„Tu pristúpili k nemu učeníci a spýtali sa ho: «Prečo im hovoríš v podobenstvách?»“ (Mt 13, 10).*

Utorok

(1 Kor 1, 18 – 31): *„Len sa pozrite na svoje povolanie...“ (1 Kor 1, 26).*

(Mt 13, 24 – 30; 36b – 43): *„Pane, nezasiaľ si na svojej roli dobré semeno? Kde sa teda vzal kúkol?“ (Mt 13, 27).*

Streda

(Gal 5, 22 – 26; 6, 1 – 2): *„Bratia, keby aj niekoho pristihli pri nejakom poklesku.“ (Gal 6, 1).*

(Mt 9, 18 – 26): (Mt 9, 18 – 26): *„Pred chvíľkou mi zomrela dcéra...“ (Mt 9, 18).*

Štvrtok

(Gal 2, 16 – 20): *„S Kristom som pribitý na kríž“ (Gal 2, 20).*

(Mt 25, 14 – 30): „Zavolať si sluhov a zveril im svoj majetok...“
(Mt 25, 14).

Piatok

(2 Tim 3, 10 – 15): „Ved' všetci, čo chcú žiť nábožne v Kristovi Ježišovi, budú prenasledovaní“
(2 Tim 3, 12).

(Mt 25, 1 – 13): „Preto bdejte, lebo neviete ani dňa, ani hodiny“
(Mt 25, 13).

Sobota (Zádušná)

(Hebr 6, 9 – 12): „Ved' Boh nie je nespravodlivý, že by zabudol na vaše skutky a na lásku, ktorú ste prejavili jeho menu, keď ste poslúhovali – a ešte poslúhujete – svätým“
(Hebr 6, 10).

(Mk 7, 31 – 37): „Tam priviedli k nemu hluchonemého a prosil ho, aby naňho vložil ruku“ (Mk 7, 32).

†**(1 Kor 15, 47 – 57):** „Ved' toto porušiteľné si musí obliecť neporušiteľnosť a smrteľné si musí obliecť nesmrteľnosť“
(1 Kor 15, 53).

†**(Jn 5, 24 – 30):** „Veru, veru, hovorím vám: Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život...“ (Jn 5, 24).

ŠTVRTÁ PÔSTNA NEDEĽA (Hebr 6, 13 – 20): „Boh chcel dedičom prisľúbenia presvedčivejšie dokázať nezmeniteľnosť svojho rozhodnutia...“ (Hebr 6, 17).